

Negentig vrouwen vonden intussen al opvang in het centrum van Deschryver.

Belgische vrouw die strijdt tegen seksueel geweld in Congo krijgt documentaire op Netflix

“Het woord vagina gebruiken is hier al een revolutie”

Vanaf vandaag is op Netflix de documentaire *City of Joy* te zien, van en over Christine Deschryver. De Vlaams-Congolese leidt in Bukavu het gelijknamige centrum, waar slachtoffers van het massale seksuele geweld in Oost-Congo worden opgevangen. “Hier zorgen we ervoor dat misbruikte vrouwen niet heel hun leven slachtoffer blijven.” LIESBETH DE VUYST

Christine Deschryver is keurig opgevoed. Ze woonde in een kasteel, at met driedelig bestek en dronk uit kristallen glazen. Haar vader, een Bruggeling, was een telg uit een familie rijke koloniale. Haar moeder, van het arme Congo-

lese platteland, werd door die familie nooit aanvaard. Toen al, als kind, kon Deschryver dat onrecht niet aanzien. Tijdens de oorlogsjaren in Oost-Congo, toen ze werkte voor een Duitse ngo, zag ze het geweld en de ellende. Ze ging erover spreken in Europa. En zeven jaar geleden vond ze het tijd om zelf de handen uit de mouwen te steken. Dus richtte ze *City of Joy* op, samen met de Congolese gynaecoloog Denis Mukwege en Eve Ensler, de Amerikaanse auteur van *De Vaginamonologen*.

Het is geen sinecure om het centrum, dat ligt in een volkse en hectische wijk van Bukavu, te bereiken. De onverharde weg zit vol putten, in de lucht hangt rood stof en honderden mensen lopen langs. Maar binnen, weg van de chaos, zingen, dansen en lachen de negentig bewoners. En kijkt een rijzige vrouw trots toe. “Hier zorgen we ervoor dat misbruikte vrouwen niet heel hun leven lang slachtoffer blijven en zetten we hun zorgen om in hoop”, zegt Christine Deschryver.

Over haar werk in het op-

vangcentrum maakte ze een documentaire, die vanaf vandaag op de streamingdienst Netflix te zien is.

“Vrouwen die *City of Joy* verlaten, mogen niet opnieuw slachtoffer worden”, zegt Deschryver. “Wij willen dat ze hun mannetje leren staan en daarom krijgen ze naast therapie ook vormingen, een cursus zelfverdediging, of lees- en schrijflessen. Maar ook recht en maatschappelijke vorming. Wij willen vrouwen zin doen krijgen om deel te nemen aan het sociale en politieke leven in hun dorp en hopen dat ze er zelfs een voortrekkersrol kunnen vervullen.”

Therapie

De vrouwen die in het centrum terecht komen – vrouwen tussen 18 en 30 – zijn indirecte slachtoffers van een oorlog waarin verkrachting een wapen was. En dat laat sporen na. “Het gevolg is een normloze maatschappij waar incest, genderagressie, psychologische onderdrukking en uitbuiting schering en inslag zijn.” Tijdens een verblijf

in City of Joy gaat driekwart van de tijd naar groepstherapie. “Individueel behandelen, zoals we dat in België meestal doen, werkt hier niet. De Congolezen leven nu eenmaal meer in de gemeenschap dan wij. Een andere sleutel tot succes is dat ik enkel werk met psychologen uit Congo. Die uit het Westen hebben vaak ronkende titels, maar door de cultuurverschillen kunnen zij de mensen minder goed helpen. En Jeanne, een vroegere bewoonster, is een grote hulp bij de aanvang van een nieuwe sessie. Ze werd het slachtoffer van groepsverkrachting. Wat zij meemaakt heeft, is met geen woorden te beschrijven. En toch heeft ze nog zin in het leven. Haar getuigenis is belangrijk voor de slachtoffers en motiveert hen om ook over hun problemen te praten.”

Hekserij

“Een eerste stap in dat proces is het woord *vagina* durven te gebruiken. Dat lijkt banaal voor westerse vrouwen, maar voor veel Congolezen is het een revolutie. Dan bren-

gen we onderwerpen als masturbatie, masturbatie en orgasme ter sprake. Veel Congolezen linken die dingen aan hekserij. Ze ervan overtuigen dat het natuurlijk is, is een heel karwei. Maar inzicht in het menselijke lichaam en in seksualiteit helpt bij de verwerking van de trauma's die ze opliepen.”

“Er is dringend een mentaliteitswijziging nodig”, zegt Deschryver. Ze wil niet alleen dat vrouwen weerbaarder worden, ze wil de hele Congolese maatschappij vrouwvriendelijker maken. “We proberen mensen duidelijk te maken dat bepaalde zaken onaanvaardbaar zijn. Seksueel geweld staat voor veel mensen gelijk aan verkrachting. Wij maken duidelijk dat een vrouw slaan, ze vernedert en achttien uur per dag laten werken daar ook onder vallen. Tijdens een van onze vakantiecampen voor kinderen tussen drie en twaalf jaar zei een jongetje: *Ik zal je eens laten zien wat mijn vader met mijn moeder doet*. Waarop hij hard begon te slaan. Dat bewijst dat bewustmaken niet vroeg genoeg kan starten.”

Deschryver roept op meer in te zetten op bewustmaking, bijvoorbeeld met dit soort affiches.